

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Voortgang Bouwsteen inclusieve circulaire transitie

Geachte Statenleden,

Ongeveer een jaar geleden heeft u de strategie ‘Samen bouwen aan een circulair Zuid-Holland’ vastgesteld. Die strategie bestaat uit acht (samenhangende) bouwstenen. De bouwsteen ‘inclusieve transitie’ hebben wij mede op initiatief van uw Staten opgenomen en uitgewerkt. Het is dan ook deze bouwsteen waarover we u in deze brief informeren.

Het belang van een inclusieve aanpak

Onder een inclusieve circulaire transitie verstaan we een route naar een circulaire samenleving die van en voor iedereen is. Dat betekent in alle Zuid-Hollandse regio's, voor alle Zuid-Hollandse inwoners en voor bedrijven van alle Zuid-Hollandse sectoren – zoals ook toegelicht bij de bespreking van de Ruimtelijke Economische Visie in de Cie EE van 27 november 2024. Het is een transitie waar iedereen de vruchten van kan plukken (zoals beschikbaarheid en betaalbaarheid van reparatiediensten en andere circulaire diensten en producten). Een transitie ook die niet *over* onze inwoners gaat, maar die ook *van* onze inwoners is: waarin inwoners inbreng hebben in onze circulaire aanpakken en waarin wij ruimte bieden aan kracht vanuit de gemeenschap.

Tegelijkertijd moeten we constateren dat onze ervaring met inwoners op het gebied van complexe, langjarige trajecten nog beperkt is. We leren van andere opgaven (met name eerlijke energietransitie) en we luisteren naar de ervaringen van inwoners, maatschappelijke initiatieven, onderwijs en bedrijven. Ook voor uw inhoudelijke bijdragen staan wij open en zullen we betrekken bij onze aanpak.

Drie hoekpunten van de driehoek: overheid, markt en inwoners

Aan een inclusief circulair Zuid-Holland bouwen wij als overheid, samen met ons bedrijfsleven en met onze inwoners. Elk van die drie heeft daarin een rol, die wij op de volgende manier invullen:

Bouwen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt

We bouwen mee aan een toekomstbestendig arbeidsperspectief voor huidige en toekomstige generaties. Een circulaire samenleving biedt volop kansen voor schone en gezonde banen en diverse branches en sectoren.

Maar we zien dat die banenmotor moeilijk op gang komt: bedrijven die circulair willen werken missen gekwalificeerd personeel en opleidingen anticiperen nog beperkt vanwege een achterblijvende vraag naar professionals met circulaire skills. Er zijn, ook in Zuid-Holland, meerdere

initiatieven om deze kip-ei situatie te doorbreken; aansluiting tussen vraag en aanbod is essentieel. Daarom zetten we komende periode in op het vormen van een coalitie waar arbeidsmarkt & onderwijs samenkomt. We brengen vragen, behoefte en praktijkvoorbeelden in kaart. Daarbij bezien we hoe de provincie het meest toegevoegde waarde kan leveren op dit vraagstuk, bijvoorbeeld via de Human Capital Agenda, en wat hiervoor nodig is. Ook ondersteunen we het initiatief 'Circulaire Campus' van TeamNXT; een campus die werkt vanuit het principe leren-werken-ondernemen en verbinding heeft met door het bedrijfsleven aangedragen projecten. De campus is in het afgelopen collegejaar van start gegaan met enkele tientallen deelnemers.

Benutten van gemeenschapskracht

Het potentieel aan maatschappelijk initiatief vanuit alle lagen van de maatschappij is groot. Diverse bronnen (onder andere: Verwey-Jonker instituut, VU Amsterdam, Social Handprint | MAEX) laten zien dat er alleen al in Zuid-Holland honderden maatschappelijke initiatieven zijn die zich bezighouden met een grote variëteit aan maatschappelijke thema's.

In het afgelopen jaar hebben wij ruim 30 organisaties gesproken en hen bevraagd op onder meer hun (circulaire) activiteiten, waar ze tegenaan lopen, hoe de samenwerking met de provincie of andere overheid verloopt en hun kijk op de toekomst. De bevindingen bieden houvast voor een provinciale aanpak:

- Gemeenschapskracht is er van straatniveau tot landelijk of zelfs internationaal niveau. Enkele voorbeelden vindt u in het kader in deze brief. We zien toegevoegde waarde en daarmee een mogelijke rol voor de provincie:
 - o in het faciliteren van gemeenten in hun ondersteuning van lokale initiatieven, en
 - o in het supporten van – ook uit gemeenschapskracht geboren – ondersteuningsorganisaties
- Binnen de driehoek overheid – markt – inwoners is de lijn tussen provinciale overheid en de markt goed ontwikkeld met regelingen, subsidies, inkooprelaties, lobby, enzovoort. De relatie overheid – inwoners, via het maatschappelijk initiatief, is veel minder sterk ontwikkeld. Dat uit zich in bijvoorbeeld maatschappelijke initiatieven die de ingang bij gemeenten en provincie niet weten te vinden, of in het niet kunnen voldoen aan door ons gestelde voorwaarden op vlakken als rechtspositie of inkoop. Wij zien een rol in het overbruggen van deze spanning, in communicatie, vormgeving van voorwaarden of wijze van inkopen.
- Gemeenschapskracht is gebaat bij een responsieve houding van de provincie. We kennen al goede voorbeelden in Nederland waarbij een burgerinitiatief het beheer van een groengebied heeft overgenomen, of van gemeenten die een deel van hun begroting beschikbaar maken voor initiatief uit de lokale gemeenschap, zonder verantwoordingsplicht. Over het vormgeven van onze responsiviteit – overigens altijd náást andere overheidsrollen – voeren wij graag het verkennende gesprek samen met de Staten.
- Gemeenschapskracht houdt zich niet aan de begrenzingen van onze ambities, beleidsdoelen of -prestaties. Integendeel: veel gemeenschapskracht beweegt zich dwars door thema's als circulair, klimaat, energie, veiligheid, weerbaarheid en gezondheid heen. We verkennen de mogelijkheden om gemeenschapskracht integraal te organiseren.

Een circulaire strategie voor iedereen

Een circulaire aanpak in alle regio's, voor alle inwoners en alle Zuid-Hollandse sectoren zien we terug in de volle breedte van de strategie. We hanteren het uitgangspunt dat geen van onze activiteiten mensen uitsluit om mee te kunnen doen aan de circulaire transitie.

- Ons beleid is participatief, cf het provinciale participatiebeleid
- Ten behoeve van het te organiseren burgerberaad is het 'afval in de circulaire economie' als potentieel onderwerp opgenomen

Enkele voorbeelden van maatschappelijke initiatieven:

Iedereen aan boord: bewonersinitiatief van het Noordereiland in Rotterdam. Richt zich op een breed palet aan duurzaamheids- en sociale thema's. Zo organiseert 'Iedereen aan boord' een ruilwinkel, is er een energiecoach en lopen er meerdere projecten om het Noordereiland te vergroenen. Circulariteit, energietransitie, klimaatadaptatie, natuurinclusief en sociale cohesie zijn verweven. 'Iedereen aan boord' is een voorbeeld van een klein maatschappelijk initiatief.

Repair Café Nederland: Repair Cafés richten zich op het repareren van spullen van consumenten door vrijwilligers. Het eerste Repair Café is in 2009 georganiseerd in Amsterdam. Het concept is gekopieerd naar andere buurten en steden. Op dit moment zijn er meer dan 3000 Repair Cafés op alle continenten, waarvan meer dan 100 in Zuid-Holland. Het Repair Café is een voorbeeld van een groot maatschappelijk initiatief.

Green Wish: dit is een ondersteuningsorganisatie die maatschappelijk initiatief op het gebied van onder meer organisatie, financiering, marketing of communitybuilding. Green Wish is landelijk actief op een breed terrein, waaronder circulair, andere duurzaamheidsthema's, kunst & cultuur en sociale thema's.

Uitnodiging

Wij blijven graag met u in contact over de invulling van de inclusieve dimensie van onze circulaire aanpak. Wij staan daarbij open voor gedachten vanuit uw kant. Onder meer bieden wij u aan om – analoog aan eerder georganiseerde bedrijventours een 'maatschappelijke initiatieven-tour' te organiseren. We horen graag uw gedachten daarbij.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
plv. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

mr. A.W. Kolff